

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เรารู้จักนำไม้ดอกไม้ประดับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมาตั้งแต่สมัยบรรพกาลแล้ว จนกลายเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและเป็นวัฒนธรรมประจำชาติจวบเท่าทุกวันนี้ นอกจากนี้มนุษย์ยังต้องการความสุข ความเพลิดเพลินเจริญใจ ความงดงามตามธรรมชาติของพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิดอีกด้วย ความสวยงามตามธรรมชาติของไม้ดอกไม้ประดับนั้นหากนำมาใช้ประดับตกแต่งสถานที่หรือเรียกสั้นๆ ว่า “จัดสวน” การจัดให้ถูกวิธีมีศิลปะก็ยิ่งเพิ่มความสวยงามน่าดู เกิดความสุขสดชื่นทั้งกายและใจแก่เจ้าของบ้าน ครอบครัวที่พักอาศัยตลอดจนเป็นที่สุขตาสุขใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น (สุนทร, 2522)

ปัจจุบันความต้องการในการใช้ไม้ดอกไม้ประดับภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ไม้ดอกไม้ประดับต้องปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจโดยมีการเร่งการพัฒนาในเรื่องของชนิด พันธุ์ การดูแล การควบคุมคุณภาพของผลผลิตตลอดจนการศึกษาความต้องการของตลาดไม้ดอกไม้ประดับที่มีศักยภาพในเชิงเศรษฐกิจซึ่งไม้ดอกไม้ประดับสามารถปลูกเลี้ยงได้ในประเทศไทยทั้งสิ้น โดยเฉพาะทาง ภาคเหนือ การผลิตไม้ดอกไม้ประดับถือเป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ทำรายได้จำนวนมากให้กับเกษตรกร (ศรียรัตน์, 2540)

ในปี 2547 ประมาณพื้นที่การผลิตไม้ดอกไม้ประดับทั่วประเทศมีราว 58,800 ไร่ ไม้ดอกไม้ประดับมีมูลค่าส่งออกประมาณ 150 ล้านบาท โดยมูลค่าการส่งออกในภาพรวมลดลงจากปีที่ผ่านมา (อรรธรรม, 2548) ในอนาคต ปี 2548 แนวโน้มการส่งออกของไม้ดอกไม้ประดับเพิ่มมากขึ้น ผู้บริโภคซื้อตามความพึงพอใจและความสวยงาม ดังนั้นหากผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของลูกค้า ธุรกิจไม้ดอกก็น่าจะโตขึ้นอย่างแน่นอน เพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายในด้านพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเมืองร้อน ในส่วนบทบาทของกลุ่มส่งเสริมการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2548 จัดให้มีการอบรมถ่ายทอดความรู้เชิงวิชาการให้กับชาวสวนไม้ดอกไม้ประดับเพื่อพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับให้มีคุณภาพ มาตรฐานมากยิ่งขึ้น (อุทัย, 2548)

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ แหล่งใหญ่แหล่งหนึ่งของประเทศ มีพื้นที่ปลูก 4,000 ไร่ เกษตรกรที่ปลูก 2,000 ครัวเรือน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและสภาพอากาศเหมาะสมในการปลูกโดยมีอากาศค่อนข้างเย็นสบายเกือบทั้งปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งปี 21.10 องศาเซลเซียส โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 39.50 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 8.80 องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี อยู่ระหว่าง 46.02-86.30% มีแหล่งน้ำจากชลประทานหลายโครงการ ทำให้ไม้ดอกไม้ประดับเจริญเติบโตได้ดี ตลาดส่วนใหญ่เกษตรกรจะจำหน่ายภายในประเทศ สำหรับตลาดต่างประเทศในปี 2546 ไม้ดอกไม้ประดับที่ส่งออกถึงเดือนพฤศจิกายน 2546 (ข้อมูลจากด่านตรวจพืชและวัสดุการเกษตรท่าอากาศยานเชียงใหม่) ได้แก่ ต้นกล้วยไม้ จำนวน 1,302,940 ต้น มูลค่า 57,798,721 บาท หัวปทุมมา จำนวน 2,599,702 หัว มูลค่า 18,155,684 บาท เมล็ดพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับ(ปรัง,ปาล์ม,ชวนชม,ว่านแสงอาทิตย์) จำนวน 886,135 เมล็ดมูลค่า 1,006,600 บาทไม้ดอกไม้ประดับ (ต้นปาล์ม,นมคำเลีย,บอน,บัว,บัวฝรั่ง,บานบุรี,ปรัง,โป๊ยเซียน ฯลฯ) จำนวน 876,417 หัวและ 463,888 ต้น มูลค่า 19,208,220 บาท (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, 2547)

ตลาดค้าเหียงเป็นตลาดขายไม้ดอกไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ สถานที่กว้างขวาง มีพื้นที่ 50 ไร่ และได้ขยายโครงการตลาดไม้ดอกไม้ประดับ ได้สร้างโรงเรือนเพิ่มอีก 14 หลัง แบ่งเป็นประมาณ 360 ร้าน ตลาดค้าเหียงจึงเป็นศูนย์รวมไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ผล ไม้หายาก ของตกแต่ง อุปกรณ์การเกษตร สัตว์เลี้ยง จึงมีหน่วยงานทั้งรัฐและเอกชน ใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมเกี่ยวกับต้นไม้และสัตว์เลี้ยง

การที่ผู้คนหันมาให้ความสำคัญกับการนำเอาไม้ดอกไม้ประดับมาตกแต่งสถานที่หรือจัดสวนเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาการซื้อขายไม้ดอกไม้ประดับในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ จึงนำศึกษาอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาระบบการผลิตและการจำหน่ายของไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการประดับตกแต่งสถานที่ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการซื้อขายไม้ดอกไม้ประดับในตลาดค้าเหียง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อความนิยมไม้ดอกไม้ประดับของผู้ซื้อในตลาดค้าเหียง จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษา ปัญหาอุปสรรค ของการผลิตและการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในตลาดค้าเหียงจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนเพื่อส่งเสริมเผยแพร่การผลิตและการจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับไปสู่ผู้ประกอบการให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยในอนาคตต่อไป

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงการซื้อขายของผู้ประกอบการค้าไม้ดอกไม้ประดับ โดยแบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ก. ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากรในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ทำในตลาดค้าเพียงจังหวัดเชียงใหม่ โดยสอบถามผู้ประกอบการไม้ดอกไม้ประดับร้านขนาดใหญ่ ร้านขนาดกลาง ร้านขนาดเล็ก เกี่ยวกับการซื้อขายประเภทของชนิดไม้ ได้แก่ ไม้ดอกล้มลุก ไม้ใบประดับในร่มกลางแจ้ง ปาล์ม ต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอกหลายฤดู

ข. ขอบเขตด้านเนื้อหา ที่นำมาศึกษาได้จากแนวคิดและผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการ การผลิตของผู้ประกอบการ ความนิยมของผู้ซื้อ การจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับประเภท ไม้ดอกล้มลุก ไม้ใบประดับในร่มกลางแจ้ง ปาล์ม ต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอกหลายฤดู และปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของผู้ประกอบการ

1.5 นิยามศัพท์

1. การซื้อขาย หมายถึง กระบวนการดำเนินกิจกรรมทางการจำหน่าย และการให้บริการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์
2. ไม้ดอกไม้ประดับ หมายถึง ไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการตกแต่งสถานที่ ได้แก่ ต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอกล้มลุก ไม้ใบประดับในร่มกลางแจ้ง ปาล์ม ต้นไม้ยืนต้น ไม้ดอกหลายฤดู
3. ผู้ประกอบการ หมายถึง ผู้จำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับในตลาดค้าเพียง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่
  - 3.1. ผู้ประกอบการไม้ดอกไม้ประดับร้านขนาดใหญ่ หมายถึง เป็นทั้งผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ขายส่งขายปลีก
  - 3.2 ผู้ประกอบการไม้ดอกไม้ประดับร้านขนาดกลาง หมายถึง เป็นผู้จำหน่ายขายส่งและขายปลีก
  - 3.3 ผู้ประกอบการไม้ดอกไม้ประดับร้านขนาดเล็ก หมายถึง เป็นผู้จำหน่ายและขายปลีก อย่างเดียว
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการซื้อขาย หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการที่มีต่อการซื้อขายไม้ดอกไม้ประดับ